

חברי-כנסת התקפלו, נעלמו, איבדו כל בוששה והביאו את

ההתחלה היתה כמו בפעם הקור

היציעים היו מלאים. המתח הורגש היטב על פניהם של חברי-הכנסת. עד הרגע האחרון, או נכון יותר כימעת עד סיומה של ההצבעה, לא היה ברור אם הקואליציה תספוג שוב מפלה, או שהממשלה האדירה, שהופעל בימים האחרונים ואפילו בדקות האחרונות, בכל זאת יעשה את שלו. גאולה כהן ומושה שמיר שמרו בסוד את אופן הצבעתם. היו שמועות כי ח"כ המערך מנחם כהן יצביע בכל זאת עם מיפלגתו. היו שנשבעו שמחמד אברירביע הבטיח להצביע הפעם עם הממשלה. היו חברי מערך שקיוו, כי שרה דורון מהלי-

חברי האופוזיציה כמעט שלא הפריעו לו. לקראת קריאות-ביניים לתוכן הנאום היה מיותר לגמרי. לקראת קריאות-ביניים כנגד המשכה המכוונת לא היה טעם, בכך הם נוכחו בפעם הקודמת. היתה זו דווקא שולמית אלוני שהעלתה הצעה חכמה בפני יושב-ראש הכנסת יצחק שמיר: "השר רוצה רק להרוויח זמן, אז במקום לשמוע את השטריות האלה, אולי כדאי שתכריזו על הפסקה בישיבה?" שמיר עשה עצמו כאילו לא שמע את ההצעה.

שניים מההצבעה הקודמת. נאומו של שוסטק היה משעמם כבר או לפני שבועיים. אולם אפילו הוא לא היה די ציני כדי לחזור על אותו נאום בפעם השנייה. הוא מצא בגינון נאום ישן של שר-הבריאות הקודם, ויקטור שם טוב, שממנו אפשר היה, במאמץ רב, להסיק כאילו שטיטוב מתנגד להפלות חופשיות. שוסטק קרא כל מישפט מנאום שטיטוב באיטיות מרגיזה, התפלמט עם כל מישפט. הצדיק אותו וחזר עליו.

ההתחלה היתה כמו בפעם הקור. דמת. שר-הבריאות אליעזר שוסטק עלה על דוכן-הנאומים ועשה פילבאסטר ממשלתי. בדרך-כלל האופוזיציה היא הר נוקטת שיטה זו, של נאומים מתמשכים ומעייפים. כדי שהממשלה לא תוכל להער ביר בעזרת הרוב שלה חוקים שאינם לרוחה של האופוזיציה. הפעם עשתה זאת הממשלה, כדי ששליחיה ועסקניה יצליחו לגייס, גיוס של הרגע האחרון, את הרוב ההכרחי, ואולי לשכנע עוד סרבן או

עמוד הקליון

זה"ח הסביר יגורי: "לא יכולתי להצביע נגד הממשלה אחרי-הצהריים ולהצטרף אליה בערב, אז החלטתי לא לבוא."

המשכיל בעת ההיא ידום

כ הלל זיידל כלל לא היה בארץ בעת ההצבעה. אחרי ההצבעה הקודמת, שבה נכשלה הממשלה, יצא זיידל לטלוויזיה ולעיתונות עם גילוי מסעיר: "ניסו לשחד אותי." בשלחו אצבע מאשימה נגד מצליף הליכוד ח"כ פסח גרופר סיפר זיידל כי גרופר חצו לו כרטיס טיסה לחוף-לארץ, כדי שלא יהיה בארץ ולא יצביע נגד הממשלה בהצבעה החוזרת. גאווה בלתי-מוסרת טען זיידל בפני המצלמות: "לא קיבלתי את הצעת השוחד ואני נאמן למצפוני ואצביע נגד הממשלה." כאשר נשאל השבוע פסח גרופר לאיזו ארץ הוא שלח את זיידל הוא השיב: "אני לא שלחתי אותו, אבל הוא נמצא בשווייץ." כאשר יחזור זיידל לארץ, יהיה לו בוודאי סיפור ארוך על מטוסים שאינם מגיעים בזמן.

שה היה להחליט אם לכעוס או ללעוג. המישה חברי-כנסת החליטו שלא לבוא לבניין-הכנסת או לא להיכנס לאולם-המליאה בעת ההצבעה. קשה היה להם להצביע בניגוד למה שהם כינו מצפונם והם חששו להצביע נגד הממשלה. הם פשוט החליטו לברוח.

בעוד ח"כ מנחם הכהן נמנע בכבוד, גאולה כהן ומושה שמיר נמנעו תוך הפגנה, ואפילו שמואל פלאטו-שרון נמנע בשקט, בחרו אסף יגורי, הלל זיידל, עקיבא נוף, יצחק יצחקי ויוסף תמיר להצביע ברגליהם. כשקרא מזכיר-הכנסת, נתנאל לורד, את שמותיהם ולא קיבל מענה, נשמעו מהאולם ואפילו מיציע הקהל קולות של צחוק לעגני וקולות של מחאה. עיקר הזעם הופנה כנגד ח"כ אסף יגורי. בשיחות במיזנון-הכנסת תקף יגורי את נסיונות הממשלה לכפות בכוח את התיקון לחוק-ההפלות וגינה אותם בכל שם גנאי, כשהוא משתמש בעיקר בזמנו, "לא מוסרי". בעת ההצבעה לא היה יגורי בבניין-הכנסת כלל. באותו הזמן הוא התכונן לנאום ההליכה-לקנוסה שלו בכנס צעירי הליכוד, שנערך באותו הערב. בכנס הודיע יגורי על הצטרפותו כחטיבה לליכוד. שבועות אחדים קודם לכן ניסה יגורי לעניין את ראשי המפד"ל בהצטרפות למיפלגתם. יגורי הציע למפד"ל להקים

התודה ח"כ שלמה לורנץ מודה מיד אחרי ההצבעה לראש-הממשלה ולשר דוד לוי שהיה פעיל ב"הפעלת המכשף על הח"כים הסרבנים.

ברלים ואולי אפילו יחזקאל פלומין ישרו נאמנים להצבעתם הקודמת ולהצהרותיהם שלאחריה. קיוו שיצחק יצחקי ימשיך להתנגד לממשלה ואיש לא ידע אם חבר ש"י החדש, יוסף תמיר, יספוג ויצביע נגד חברי ריו לשעבר או שלא יגיע כלל.

הנשים חשו נבגדות

ההצבעה החלה. ראשון המצביעים לפי האלף-בית היה שר-הדתות אהרון אברירביע. מזכיר הכנסת קרא בשמו והוא ענה לו: "בעד." אחריו מחמד אברירביע. משאיר בעברית "נגד" נשמו ראשי המערך לרווחה. אליעזר אבטבי, איש ה"מפד"ל, היה, כמובן, בעד, אבא אבן ואורי אבנרי — נגד. ויהודה מאיר אברמוביץ המפד"ל — בעד. אהוד אולמרט לחש את ה"בעד" שלו בלחישת מבווישת. חברי-כנסת גיחכו ונשות נעמת שישבו ביציע האורחים, קראו קריאות בוז. אחריו הצביעו נגד ששה חברי-כנסת מהאופוזיציה, ושפיך אסעד מהדמוקרטים הצביע בעד. כאשר קרא מזכיר הכנסת, נתנאל לורד, בשמו של ראש-הממשלה מנחם בגין לא נשמעה כל תשובה. הכל עצרו נשימתם. לורד חזר וקרא בשמו של בגין, ואז כאילו התעורר ראש-הממשלה מהעיון המעמיק בניירו-תיו, ענה ואמר "בעד."

יגורי זיידל נוף יצחקי תמיר

הממשלה. דקות אחדות לפני שהתחילה השבוע ההצבעה היה נוף באולם-המליאה, אולם כאשר קרא מזכיר הכנסת בשמו, התברר כי הוא נעדר. ח"כ מאיר פעיל קרא לקול צחוק של חברי-הכנסת: "נעלם מהנוף." נוף, היודע כי עתידו חפוליטי הגיע לקיצו, מנסה בכל כוחו להציל את עצמו. הוא חושד במהיגו, שמואל תמיר, כי הוא יצליח, תחילה להתפלגות בדמוקרטים אשר תחיה, לקפוץ ברגע האחרון על איזושהי ענלה פוליטית ולהתחנן בפני מיפלגות שיקבלו אותו אליהן, כדי שיוכל, אולי, להיות בכנסת הבאה. אולם נוף מכיר את תמיר ויודע שתמיר לא יתסס להפקיר אותו. לכן עליו לעשות מחוות כלפי הליכוד, ואחת מהן היתה הברחה למזנון-הכנסת בעת ההצבעה.

ח"כ יצחק יצחקי, חבר הליכוד וחברו של זיידל, הצביע בהצבעה הקודמת נגד הממשלה. בהצבעה של השבוע לא היה יצחקי באולם המליאה. אחרי ההצבעה טען יצחקי: "נשארתי נאמן לעקרונות שלי. הפעילו עלי לחצים אדירים להצביע בעד הממשלה, אבל לא נכנעתי. אם היו מכריחים אותי להצביע בעד הממשלה הייתי עוזב אפילו את הקואליציה. אני פעלתי לפי האימרה: 'המשכיל בעת ההיא ידום'."

חטיבת אהודי מפד"ל בלתי-דתיים בראשותו. שרי המפד"ל המשופשפים ידעו כי כוחו האלקטוראלי של יגורי אפסי, ודחו את הצעתו פנה יגורי אל ח"כ עוזי ברעם מהמערך. יגורי אחר-כך נטה יגורי אל ח"כ עוזי ברעם מהמערך. יגורי וברעם משתתפים שניהם בוועדת-הקליטה של הכנסת ושם נוצרו ביניהם יחסי חברות. יגורי ביקש מברעם לבדוק את האפשרות שהוא יצטרף למערך, וזאת תמורת הבטחה למקום ריאלי בכנסת הבאה. השיחה האחרונה בין השניים התקיימה בשבוע שעבר. ברעם הודיע ליגורי כי אינו יכול להבטיח לו מקום ריאלי, הציע לו להצטרף למיפלגה ולהתמודד במוסדותיה. יגורי הסכים, אך לפני הסיכום הסופי, ביקש מברעם לשש אצל ראשי האיחוד, אם לא ישימו לו רגל במיפלגתו החדשה. יגורי ידע כי דעתם של אנשי האיחוד עליו אינה טובה במיוחד. הם הכירו אותו מאז היה חבר קיבוץ האיחוד יגורי. ברעם הבטיח לבדוק את הנושא השבוע ולתת תשובה. הוא לא הספיק לתת את התשובה.

במיזנון-הכנסת פרחו שמועות כי ליגורי הובטח מקום בוועדת-החוף-והביטחון של הכנסת תמורת הצבעתו עם ה"ממשלה. יגורי הכחיש זאת בראיון מגומגם שנערך עימו בטל-וויזיה. אם אכן יצטרף לוועדה, ימצא בוודאי יגורי הסברים להכשתו. בינתיים פנתה ח"כ שולמית אלוני ליושב-ראש הכנסת בדרישה להשעות את הצטרפותו של יגורי לוועדה. אלוני אומרת כי אדם שחוששם על-ידי ראש אמ"ן לשעבר האלוף (מיל') שלמה גזית בפיטפוט בשבי המצרי, ואדם שאפשר לקנותו בקלות כה רבה, אינו מהימן מספיק להשתתף בוועדה שבפני חבריה פרושים הסודות הכמוסים ביותר של המדינה. ל"חעולם

ח"כ יוסף תמיר, אשר ביום ההצבעה הודיע על פרישתו מהמיפלגה הליברלית ועל כוונתו להצטרף לש"י, נמנע בהצבעה הקודמת, אם כי הביע התנגדות חריפה ביותר לתיקון אותו הציעה הממשלה. לתמיר היה הסבר מקורי מדוע לא היה באולם המליאה בעת ההצבעה ביום השני האחרון: "לא רציתי שיחשבו כי רק בגלל חוק ההפלות עזבתי את הליברלים ועברתי לש"י ולכן נשארתי נאמן להמנעות שלי."

החלטתו של יגורי להצטרף לליכוד, אם לא ישימו לו רגל במיפלגתו החדשה. יגורי ידע כי דעתם של אנשי האיחוד עליו אינה טובה במיוחד. הם הכירו אותו מאז היה חבר קיבוץ האיחוד יגורי. ברעם הבטיח לבדוק את הנושא השבוע ולתת תשובה. הוא לא הספיק לתת את התשובה.